

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÖĞRENCİLER VE EĞİTİMLERİ

Çağla ÖZGÜR YILMAZ ¹

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNE GİRİŞ

Öğrenme güçlüğü (ÖG) yetersizlik türleri içerisinde yaygın bir grubu oluşturmaktadır. Öğrenme güçlüğü, özgül öğrenme güçlüğü (ÖÖG) olarak da adlandırılmaktadır. ÖG, bireylerin akranlarına kıyasla yaş ve zeka düzeyine göre sunulan tüm eğitim olanaklarına rağmen dil, okuma, yazma, matematik gibi alanlarda kendisinden beklenilenin altında performans göstermesidir (APA, 2013).

ÖG olan bireylerin akademik ve gelişimsel alanlarda yaşadıkları yetersizlikler ile başa çıkabilmeleri bu çocukların erken dönemde gösterdiği belirtilerin fark edilmesi, uygun teknik, yöntem ve araçlarla değerlendirilmesi, yerinde ve doğru müdahalelerin uygulanmasına bağlıdır. Buradan da anlaşılacağı üzere öğrenme güçlüğü, okul öncesi dönemde özellikle dil gelişiminde yaşanan gecikmeler ile kendini belli etmektedir. Ailelerin ve okul öncesi öğretmenlerinin iyi birer gözlemci olması ve bu konuda uzman olan kişilerden destek almaları son derece önemlidir.

Bununla birlikte ülkemizde ÖG olan çocuklar genellikle birinci sınıfa başladıklarında okuma-yazmayı öğrenirken güçlük yaşamaları sebebiyle fark edilmektedir. Bu süreçte çoğunlukla çocuklar ÖG tanısı almakta, destek süreci tanılama ile birlikte başlamaktadır. Tanılamaya kadar olan süreçte çocukların yaşadıkları gelişimsel ve akademik alanlarda yaşadıkları gecikme ve güçlükler, akranlarıyla aralarında iyice açılan fark, bu duruma eşlik eden başarısızlık deneyimleri olumsuz duygu ve tutumları aşılamayacak problemlere dönüşmektedir. Çocukların geç tanınması ile sağlanan destek eğitim hizmetleri de yaşanan problemler ile başa çıkmada yetersiz kalabilmektedir. Bu nedenlerle ÖG risk grubunda olan çocuklara erken dönemde uygulanacak müdahaleler çocukların ileride akranları ile benzer bir performans sergilemesi açısından oldukça önemlidir.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İşitme Engelliler Eğitimi AD., caglayilmaz@aksaray.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-1279-8967

ÖG olan çocuklarla sınıf içerisinde de birtakım etkili yöntem ve tekniklerden yararlanmak oldukça faydalı olacaktır. Bu yöntem ve tekniklerden bazıları şöyledir; tekrarlı okuma çalışmaları yapmak, koro okuma, eşli okuma, akran öğretimi, karşılıklı öğretim yöntemi, çok duyulu okuma yöntemleri, şematik düzenleyicilerin kullanımı, hatırlatıcı stratejilerin kullanımıdır (Lipson & Wixson, 2009). Ayrıca sınıf içerisinde ya da küçük grup ve bireysel çalışmalarda yardımcı teknolojilerden, ÖG'ne ilişkin geliştirilmiş, geçerliği ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış bilgisayar yazılım ve programlarını kullanmak da yapılacak diğer uygulamalardandır.

KAYNAKLAR

- Alloway, T. P. ve Alloway R. (2010). *Investigating the predictive roles of working memory and IQ in academic attainment*. Journal of Experimental Child Psychology, 106, 20-29. doi.org/10.1016/j.jecp.2009.11.003
- Alloway, T., & Alloway, R. (2014). *The working memory advantage: Train your brain to function stronger, smarter, faster*. Simon and Schuster.
- Alloway, T. P., Gathercole, S. E., Kirkwood, H., & Elliott, J. (2009). The cognitive and behavioral characteristics of children with low working memory. *Child development*, 80(2), 606-621. Erişim adresi: doi/pdfdirect/10.1111/j.1467-8624.2009.01282
- American Psychiatric Association (2013). *DSM 5: Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed). Arlington, VA: American Psychiatric Association
- Baddale, A. (2000). The episodic buffer: a new component of working memory. *Trends in Cognitive Sciences*, 11, 417- 422.
- Bender W. N. (2016) *Learning Disabilities* (Sarı, H. Çev.). Ankara: Nobel Akademik yayıncılık Eğitim Danışmanlık
- Bender, W. N., & Larkin, M. J. (2003). *Reading Strategies For Elementary Students With Learning Difficulties*, Georgia.
- Berninger, V. W., & Richards, T. L. (2002). *Brain literacy for educators and psychologists*. Academic Press.
- Bruning, R. H., Schraw, G. J., & Norby, M. M. (2011). *Bilişsel psikoloji ve öğretim*. Trans Eds Ersözülü Z.N. ve Ülker R.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Büber, A. Başay Ö., & Şenol H. (2020). The prevalence and comorbidity rates of specific learning disorder among primary school children in Turkey. *Nord J Psychiatry*, 74, 453-460.
- Ege, P. (2006). Farklı engel gruplarının iletişim özellikleri ve öğretmenlere öneriler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 7(02), 1-28.
- Erkuş, A. (1994). Psikoloji Terimler Sözlüğü, Ankara: Doruk Yayınları
- Fletcher, J. M., & Vaughn, S. (2009). Response to intervention: Preventing and remediating academic difficulties. *Child Development Perspectives*, 3(1), 30-37.
- Garris, R., Ahlers, R. and Driskell, J. E. (2002). Games, Motivation, and Learning: A Research and Practice Model. *Simulation and Gaming*, 33(4), 441-472.
- Hallahan, D. P., Kauffman, J. M., & Pullen, P. C. (2013). *Exceptional Learners: Pearson New International Edition: An Introduction to Special Education*. Pearson Higher Ed.
- Hallahan, D. P., & Mercer, C. D. (2002). Learning disabilities: Historical perspectives. In *Identification of learning disabilities* (pp. 1-67). Routledge.
- Hammill, D. D., Leigh, J. E., McNutt, G., & Larsen, S. C. (1987). A new definition of learning disabilities. *Journal of learning disabilities*, 20(2), 109-113.
- IDEA, (2004). Child Count, Ages 6-21, Erişim adresi: www.IDEAdata.org

- Interagency Committee on Learning Disabilities (US). (1987). *Learning disabilities: A report to the US Congress*. Department of Health and Human Services.
- Isbell, R., Sobol, J., Lindauer, L., & Lowrance, A. (2004). The effects of storytelling and story reading on the oral language complexity and story comprehension of young children. *Early childhood education journal*, 32, 157-163.
- Kirk, S. A. (2014). Republication of "Learning Disabilities: A Historical Note". *Intervention in School and Clinic*, 50(2), 125-128.
- Koç, M., Tutkun, F., & Uçan, M. (2002). Öğrenme güçlüğü nedeni zihinsel olmayan öğrencilerin algılama, bütünleştirme ve anlama süreçlerini etkileyen faktörler. *XI. Ulusal Özel Eğitim Kongresi*, 11-13.
- Lerner, J. W. (2000). *Learning disabilities: theories, diagnosis, and teaching strategies*. Boston, MA, Houghton-Mifflin.
- Lipson M. Y., & Wixson, K. K. (2009). *Assessment & instructions of learning and writting difficulties: An interactive approach*. Boston: Pressley.
- Melekoğlu, M. ve Çakıroğlu, O. (2015). *Özel Öğrenme Güçlüğü Olan*. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Mercer, C. D., Hughes, C., & Mercer, A. R. (1985). Learning disabilities definitions used by state education departments. *Learning Disability Quarterly*, 8(1), 45-55.
- Milli Eğitim Bakanlığı (1962). Milli Eğitim Bakanlığı. (1962). 222 sayılı ilköğretim ve eğitim kanunu hükümlerine göre hazırlanan özel eğitime muhtaç çocuklar yönetmeliği, 24.07.1962 tarih ve 11162 sayılı Resmi Gazete.
- Milli Eğitim Bakanlığı (1968). Özel eğitime muhtaç çocuklar yönetmeliği, 18.01.1968 tarih ve 12803 sayılı Resmi Gazete.
- Milli Eğitim Bakanlığı (1975). Özel eğitime muhtaç çocuklar hakkında yönetmelik, 16.02.1975 tarih ve 15151 sayılı Resmi Gazete.
- Milli Eğitim Bakanlığı (1985). Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı özel eğitim okulları yönetmeliği, 09.12.1985 tarih ve 18953 sayılı Resmi Gazete.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2000). Milli Eğitim Bakanlığı özel eğitim hizmetleri yönetmeliği, 18.01.2000 tarih ve 23937 sayılı Resmi Gazete.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2006). Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği, 31.05.2006 tarih ve 26184 sayılı Resmi Gazete.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2018). Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği, 07.07.2018 tarih ve 30471 sayılı Resmi Gazete.
- Oxford, R., & Crookall, D. (1989). Research on language learning strategies: Methods, findings, and instructional issues.
- Reid, R., & Lienemann, T. O. (2006). Self-regulated strategy development for students with learning disabilities, *Teacher Education and Special Education*, 29(1), 3-11.
- Roitsch, J., & Watson, S. M. (2019). An overview of dyslexia: definition, characteristics, assessment, identification, and intervention. *Science Journal of Education*, 7(4).
- Rotter, J. B. (1966). Generalized Expectancies For Internal Versus External Control Of Reinforcement. *Psychological Monographs*, 80, 1-28.
- Seçkin Yılmaz, Ş. ve Şemşedinovska, B. (2020). Öğrenme güçlüğü olan ve olmayan öğrencilerin pragmatik dil becerilerinin incelenmesi.
- Toros, F. ve Torun, Ş. (2021). *Her Yönüyle Herkes İçin Özgül Öğrenme Bozukluğu* (1. Baskı). Ankara: Akademisyen Kitabevi A.Ş.
- Turan, F. ve Yükselen, A. (2004). Öğrenme güçlüğü olan çocukların dil özellikleri. *Eğitim ve Bilim*, 29(132).
- Weinstein, C. E., Acee, T. W., & Jung, J. (2011). Self-regulation and learning strategies. *New directions for teaching and learning*, 2011(126), 45-53.
- Yeung, S. S. (2016). Cognitive mechanism underlying the relationship between rapid automatized naming and reading: A longitudinal study on bilingual children. *Reading Psychology*, 37(8), 1196-1211.